

Welkomstwoord burgemeester Kolff

Majesteit, Excellenties, Voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal, Commissaris van de Koning van de provincie Zuid-Holland, Commissaris van de Koning van de provincie Friesland, vertegenwoordigers van geloofsgemeenschappen, zeer geachte heer Donner, our dear guests from abroad, dames en heren, hartelijk welkom!

Welkom in het mooie Dordrecht. Het Dordrecht waar u, Majesteit, tijdens uw eerste Koningsdag in 2015 samen met duizenden mensen scandeerde: 'Hoe dichterbij Dordt, hoe mooier het wordt.'

Als burgemeester van Dordrecht is het mij een groot genoegen u hier vandaag in onze prachtige Augustijnenkerk te mogen ontvangen.

Vandaag, 10 november 2018, is het op drie dagen na 400 jaar geleden dat op deze zelfde plek de grote Synode geopend werd voor alle buitenlandse gasten die in november 1618 uit verschillende delen van Europa naar Dordrecht gekomen waren: uit Engeland, Schotland, de Duitse staten, Genève en uit Zwitserland. Gelijktijdig vond in onze beroemde Grote Kerk de opening plaats voor de Nederlandse deelnemers. De Synode was een Europese top van Calvinisten. Van heinde en verre kwamen er mensen op af, onder wie veel kerkelijke en politieke leiders. Kerk en staat waren immers onlosmakelijk verbonden. Er was zelfs een 'zieneres' uit Denemarken gekomen om het einde der tijden aan te kondigen. Alleen de Franse delegatie van Hugenoten mocht niet uitreizen van hun koning, wel stuurden ze een brief.

De voertaal tijdens de opening van de Synode van Dordrecht 400 jaar geleden hier in de Augustijnenkerk was overigens wel Frans. De voertaal tijdens de vergaderingen was Latijn. Vandaag houden we het op Nederlands en dat is niet zomaar: de Synode van Dordrecht was niet alleen een cruciaal moment voor de eenheid van de Nederlanden maar ook voor de totstandkoming van het Nederlands als eenheidstaal. Hier viel namelijk het besluit om een nieuwe Nederlandse vertaling van de Bijbel uit te brengen, de Statenbijbel.

Dordrecht was niet zomaar uitgekozen als gastheer van de 'Calvijn Games', zoals we een dergelijke gebeurtenis vandaag de dag zouden noemen. Als oudste en 'eerste' stad van de Graafschap Holland was Dordrecht van oudsher de aangewezen plek voor bijeenkomsten van nationaal belang. Zo werd hier 46 jaar eerder, in 1572, de eerste vrije Statenvergadering gehouden – op instigatie van Vader des Vaderlands, Prins Willem van Oranje. Te midden van de opstand tegen het Spaanse gezag kwamen toen de Staten van Holland bij elkaar om het verzet tegen de hertog van Alva te organiseren. En hier legden zij de contouren vast voor een vrij Nederland waar vrijheid van geweten en godsdienst moest gaan gelden. Uw eerste Koningsdag, Majesteit, vereerde u Dordrecht met uw bezoek en onderschreef u met uw handtekening, samen met uw gezin, opnieuw de waarden van deze historische bijeenkomst.

De zoon van Willem de Zwijger, Prins Maurits, stuurde op zijn beurt aan op het bijeenroepen van de Synode van Dordrecht door de Staten-Generaal waar we vandaag bijilstaan. De Nederlanden stonden aan de rand van een burgeroorlog. Godsdiensttwisten spleten niet alleen de bevolking van de lage landen, maar in heel Europa. Op de internationale synode kwamen politici, predikanten en professoren bijeen om voor eens en altijd duidelijkheid te scheppen over de interpretatie van de Bijbel en eenheid te smeden in de Calvinistische leer over de aard van predestinatie.

In maar liefst 180 sessies, gedurende een periode van ruim 6 maanden, werden door de honderden deelnemers ingewikkelde theologische vraagstukken besproken.

Alle deelnemers hadden weer assistenten en personeel, en soms hun vrouwen meegenomen. Het was druk in de stad.

En ook in alle kroegen en herbergen van Dordrecht, want er moest natuurlijk ook gegeten, gedronken en ontspannen worden. Vaak vraag ik me af hoe dat er toen aan toegegaan moet zijn.

Buitenlandse gasten die per boot aankwamen werden persoonlijk bij de Groothoofdspoor opgevangen en naar hun logement geëscorteerd. Er werden vele diners georganiseerd voor de tijdelijke stadsbewoners. De buitenlandse gasten kregen na afloop zelfs een kostbare gouden penning mee naar huis als afscheid – de Nederlandse een zilveren (!). Wat daar vooral uit spreekt is de vanzelfsprekende gastvrijheid die de stad tentoonspreidde. Citymarketing avant la lettre zou je kunnen zeggen.

Als speciale attractie was boven de vergaderzaal een uitkijktoren ingericht van waaruit de bezoekers een prachtig uitzicht hadden over de wijde omtrek van het eiland Dordt. Deze attractie heette de Draaiom. De houten vloer van de Draaiom was op een stalen pin gemonteerd en kon roteren – vandaar ‘draai om’ – zodat de bezoeker een view van 360 graden over de stad kreeg. Hoe indrukwekkend moet dat wel niet in die tijd zijn geweest? Om vanuit vogelperspectief zo ver uit te kunnen kijken over de stad Dordrecht, de daken, de pleinen, over de rivier met alle schepen en boten, de kerktorens hier en van omliggende dorpen en stadjes, de ommelanden, de vogels, de hemel... als God in Dordrecht.

De waarden van de Synode – de 5 Dordtse leerregels - hebben in de loop der eeuwen grote delen van de wereld bereikt en beïnvloed, zoals de Verenigde Staten, Australië, Zuid Afrika, Canada, Brazilië en hebben het Protestantisme mede vormgegeven.

In de afgelopen 4 eeuwen zijn Nederland, Europa en de wereld onherroepelijk veranderd. Maar waar staan we nu, 400 jaar later?

In die novemberdagen van 1618 dacht men eenheid te kunnen bereiken door uniformiteit. Het was immers niet alleen rozengneur en maneschijn. De Synode was geen feest voor de remonstranten. Zij werden letterlijk in de beklagdenbank gezet. Tegenwoordig zien we in dat eenheid alleen kan ontstaan in verscheidenheid – eigenlijk zoals Prins Willem van Oranje dat voorzien had. Vanuit een open blik op de wereld en op het leven, net als het uitzicht dat de Kerkgeleerden destijds hadden vanuit de Draaiom.

400 jaar geleden begonnen de 180 sessies van de Synode van Dordrecht. Vandaag starten we met 180 dagen Ode aan de Synode, in een stad die net zo gastvrij en open wil zijn als toen. Geïnspireerd door de 17de -eeuwse attractie van de Draaiom wordt er momenteel op het Energiehuis – het huis van de podiumkunsten - een uitkijkpunt gebouwd van waaraf het komende half jaar bij zonsop- en ondergang de stad beschouwd kan worden door de inwoners en bezoekers van Dordrecht. Eén van de meer dan 50 programmaonderdelen uit Ode aan de Synode die het komende half jaar in de binnenstad van Dordrecht te zien zijn. Onze inwoners, onze culturele en onze kerkelijke instellingen organiseren tentoonstellingen, congressen, filmprogramma's, concerten, lezingen en debatten, theater, rondwandelingen, muurschilderingen, en meer.

Het programma Ode aan de Synode wordt op 29 mei 2019 in de Grote Kerk van Dordrecht afgesloten met een Nationale Synode Nieuwe stijl, een initiatief van ds. Gerrit de Fijter, oud preses van de Protestantse Kerk Nederland. Zijn droom is dat de versnipperde christenheid uit de Reformatie

samen één kerk mag vormen: vrijwel alle kerkstromingen van het protestantisme zijn daarom op 29 mei volgend jaar aanwezig. Evenals vertegenwoordigers van de Rooms Katholieke kerk.

Met een blik van 180 graden en nog eens 180 graden wil Dordrecht een stad zijn van en voor iedereen – in elk geval voor de komende 400 jaar. Wees allen welkom!